

Nr 614.

Av herr Hedlund i Rådombeslut, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 245, angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område.

Enligt förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) har Kungl. Maj:t bemyndigande att uttaga accis å margarin och vissa andra fettvaror med högst 1: 50 kr. per kg. Detta bemyndigande utnyttjas emellertid icke numera för margarin. 1949 års höstriksdag beslöt nämligen att den då utgående margarinaccisen på 8 öre per kg skulle slopas. I proposition nr 245 till innevarande års riksdag föreslår departementschefen, att Kungl. Maj:ts bemyndigande att uttaga accis på margarin och vissa andra fettvaror enligt ovan nämnda förordning alltjämt skall bestå.

Under det senaste året har en betydande ökning av mjölkproduktionen ägt rum. Detta har medfört avsättningssvårigheter för vissa slag av mjölkprodukter, främst halvfet ost. Genom export av icke oväsentliga kvantiteter smör och ost ha dock svårigheterna kunnat bemästras på ett tillfredsställande sätt. Avsättningen på utlandsmarknaden har hittills kunnat ske till priser, som i allmänhet legat högre än vad som kunnat uttagas på den svenska hemmamarknaden. De ekonomiska föreningarnas exportorgan ha utträttat ett effektivt arbete genom att snabbt tillvarata möjligheter till export. Man kan givetvis utgå från att jordbrukets organisationer även framtiden komma att fortsätta denna framgångsrikt bedrivna verksamhet i syfte att finna avsättning för svenska jordbruksprodukter på utländska marknader.

Emellertid står det klart, att möjligheterna för en fortsatt export av jordbruksprodukter bero på om avsättning kan ske till lönande priser. Om så icke skulle bli fallet, vilket ingalunda är säkert, får man räkna med att exporten kommer att starkt nedgå och i det närmaste upphöra. I detta läge blir det nödvändigt att finna avsättning för jordbrukets produktion inom landet. Om mjölkproduktionen skulle fortsätta att stiga hastigare än som svarar mot ökningen av konsumtionen av mejerivaror, uppstå avsättningssvårigheter. Huruvida mjölkproduktionen kommer att stiga i samma takt som under det senaste förflutna året, torde dock icke med säkerhet kunna bedömas. Försiktigheten torde bjuda, att man under någon tid avvaktar utvecklingen, innan man faller ett mera generellt omdöme i den ena eller andra riktningen.

Efter det att ransoneringen av matfett upphört, har en stark stegring av matfettskonsumtionen ägt rum. Denna ökning har till den alldeles övervägande delen gällt förbrukningen av margarin. Till denna utveckling har

utan tvivel bidragit, att prisspänningen mellan smör och margarin kraftigt ökade genom sänkningen av margarinaccisen med 40 öre pr kg förra våren. Ökningen av matfetsförbrukningen visar, att det finnes utrymme för ökad avsättning av smör inom landet. Detta är emellertid i hög grad beroende av prisrelationerna mellan smör och margarin. En sänkning av smörpriset och en höjning av margarinpriset torde leda till en högre smörkonsumtion. Om en margarinaccis av förslagsvis 50 öre pr kg infördes och smörpriset sänktes med samma belopp, kommer prisspänningen mellan smör och margarin att minska i en omfattning, som gör en övergång till ökad smörkonsumtion högst sannolik. Någon ökning av levnadskostnadsindex kommer icke att inträffa, då smörpriset sänkes lika mycket som margarinpriset höjes. Utgifterna för matfett torde sålunda bli oförändrade för den s. k. indexfamiljen. Enligt beräkningar kommer smörproduktionen att uppgå till 100 000 ton och margarinproduktionen till 90 000 ton eller till i det närmaste samma mängder. Den här föreslagna anordningen att minska prisspänningen mellan smör och margarin torde således vara möjlig att genomföra. Det bör ännu en gång understrykas, att det torde kunna ske utan att konsumenternas utgifter för matfett behöva ökas.

Mjölproduktionen är jordbrukets och speciellt det mindre jordbrukets viktigaste inkomstkälla. Det framstår därför som synnerligen angeläget, att mjölkpriset till producenterna är tillfredsställande. Om mjölkpriset sjunker, kommer detta att för flertalet jordbrukare medföra en försämrad inkomststandard. Det synes nödvändigt, att statsmakterna i tid förbereda åtgärder i syfte att hålla mjölkpriset på en rimlig nivå. Ett återinförande av en margarinaccis av lämplig storlek på sätt i det föregående förordats är en framkomlig väg för att uppnå detta syfte.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 245 måtte besluta hemställa, att Kungl. Maj:t ville överväga att införa margarinaccis av den storlek, som är nödvändig för att trygga avsättningen av smörproduktionen.

Stockholm den 17 maj 1950.

Gunnar Hedlund.

Axel Rubbestad.

Holger Adolfsson.

Rob. L. Jansson

David Boman

C. O. Carlsson

i Aspeboda.

i Stafsvund.

i Bakeröd.

Stig F. Hansson

Nils G. Hansson

Anders Pettersson

i Önnarp.

i Skegrie.

i Dahl.

Hj. R. Nilson

Gunnar Larsson

J. Onsjö.

i Spånstad.

i Luttra.